

Tézisek – Molnár Sándor Károly

1., A Magyarországi Református Egyház tudományos gyűjteményeiben az 1880-as évtized magánkiadású lelkipásztori lapjai csak nehezen kutathatóak. E lapok szerkesztőinek nincsen egybefüggő személyi hagyatéka. Mindezekből következően az egyháztörténeti feldolgozások jobbára az egyházkerületek hivatalos lapjaiban található véleményeket vonták vizsgálat alá. Az egyház belső életére vonatkozó kutatások, ebből következően tendenciózus képet mutatnak.

2., Somerville a Skót Szabad Egyház moderátorának magyarországi látogatását és annak egyháztörténeti jelentőségét Révész Imre püspök feldolgozásából ismertük. Az eddigi egyháztörténeti kutatások jobbára mellőzték a helyi és magánkiadású lelkipásztori lapokban található adatokat. Éppen ezekből kaphatunk bővebb képet egy 19. századi missziói út állomásairól, és fogadtatásáról.

3., Somerville útját eddig, mint az első missziói, evangelizációs utat tartotta számon a szakirodalom. Mindeközben a Skót Szabad Egyház célkitűzései, valamint a korabeli források és felekezeti adatok figyelembevételével az 1887-1888-as evangelizációs körútnak jelentős zsidómissziói olvasata is lehetséges.

4., A dualizmus korának református belső egyházi életének egyik jelentős változása, hogy a korábbi időszakokkal szemben jelentősen megnőtt a nyomtatásban megjelent prédikációk száma. Eddig jobbára adatoló feldolgozások készültek, a korszak prédikációs irodalmának analitikus vizsgálatával elszórt példákkal találkozhatunk. Somerville prédikációival egybevetve azonban szűk keresztmetszetet adnak.

5., A kulturális transzfer jelentőségét és hatását mutatja a „Föl, barátim!” ének recepciótörténete. Azaz miként vált a magyar reformátusok énekkincsének részévé a „Föl barátim” ének és ezzel időben párhuzamosan miként kontextualizálódott német és angol nyelvterületen. Ezen ének és magyarországi története kiválóan illusztrálja 19. század utolsó harmadától egyre jobban kimutatható újabb kegyességi életben bekövetkezett változásokat.